

ГОДИНА

ПОЗОРИШТЕ.

БРСЈ 71.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

ИЗЛАЗИ ДВА ПУТА МЕСЕЧНО НА ЦЕЛОМ ТАБАКУ. — СТОЈИ ЗА НОВИ САД 30, А НА СТРАНУ 40 НОВ. МЕСЕЧНО. —
ЗА ОГЛАСЕ НАПЛАЋУЈЕ СЕ ОД ЈЕДНЕ ВРСТЕ 3 НОВ. И 30 ЗА ЖИГ ОВАКИ ПУТ.

ЂУЛИЋИ УВЕОЦИ.*

Што ме људи...

Што ме људи гледе тако,
Што ме тако прате свуде?
Та пред њима нисам плак'о —
Па што ми се тако чуде?

Ја им нисам приповед'о
Моје боле, моје јаде, —
А лице је моје бледо,
Вако бледо од вајкаде.

Ја пред њима нисам елек'о,
Нисам преи своје био;
Ја им нисам ништа рек'о,
Ја сам ладна стена био.

Кад сам био...

Кад сам био на твом гробу
Замириса мир босиљка,
А мени се причу гласак:
„Шта ми ради моја Смиљка?“

Твоја Смиљка, сиротанка,
Још не може ногом стати,
А отац је зборит' учи —
Прва реч јој биће: Мати!

Па ће можда смртним стегом
Раздробити сву тегобу, — —
Виш, како су лепе наде
Што ме држе у животу.

Ха — осмејак тај ме сећа
Шта је чудно овим људма, —
То је ова кита цвећа,
Што ј' на мојим виде грудма.

Ох, опрост'те, страни људи,
Опрости ми, ледно доба,
Ево скидам с мојих груди
Росно цвеће — с њена гроба.

Ја се не ћу китит' цвећем,
Већ га кидам на оделке,
У књигу га ево мећем,
Те ђулиће — те увелке.

Кад узмогне ногом стати,
Кад научи матер звати,
Довешћу је гробу твоме,
Ту нег каже: Мати, мати!

Ох, како ће на те гласе
Црна гуја јада мога
Упити се, стегнути се
Око срца рањенога!

*) „Ђулићи увеоци“ зове се збирка песама што их је наурио да изда наш Змај—Јован Јовановић. У место препоруке износимо овде два така увеока, да види наш свет како лепо уме прави песник туговати, па олакшице и мелема наћи својој ојањеној души.

Уред.

МАКСИМ ЦРНОЈЕВИЋ.

Трагедија у 5 чинова, с певањем, написао др. Лаза Костић, за позорницу удесио А. Хаџић, музика од А. Максимовића.
(Наставак.)

Дужде.

Та знам, пријане, знам и верујем,
Далеко се, и до нас, рашчула
Лепота младог Црнојевића.

Иво.

У Млецима је био Максим мој,
Тек месец дана дома како је.

Дужде.

У Млецима? Па ја да не знам ништ'!
Ни ти га, Ђорђе, нигде не виде?

Ђорђе.

Црногораца беше више ту.

Иво.

Да га је вид'о млади Дуждевић.
Не би га смет'о с ума нигада,
Јер није такав лиг за заборав!
Уговорен је дакле уговор:
Пет хиљада ми дајеш војске ти
На немачког Ђесара у помоћ,
А теби ја педесет галија
На Турчина, на нашег душмана.
Ал' хиљада ће, велиш, доћи сад
У сватове: е мила ми је вест,
Од пет хиљада може бити шест!

Иво.

Веселе чека моје сватове,
Не крвави се које мени гост!
Не дам да буде мојим сватима
Сватовско вино причест последња!
Ал' хиљаду ћу другу дати ја,
Ако ми даш још десет галија!

Дужде.

Шта мислиш, Иво, десет галија!
Џебана скупа, скупа опрема!

Иво.

Шта мислиш, Дужде, тисућ громова!
А скуп је живот, скупа, Дужде, ерв!

Дужде.

Па нека, хајд', нег' буде тако, но!
Нег' тако буде уговорено!
И док се месец с нова испуни,
Нег' с' испуне и моји дворови
Сватова наших светлим звездама
И зетом мојим, сјајним месецом!

Ђорђе.

Зар тако брзо, бабо, тако зар?
А други месец тек је утек'о,
Од како сунце зађе брату мом,
Што брату мом, ал' првом сунцу твој!
За срећу сестрину не марим ја,
Колико жалим брата старија!

Дужде.

Ко одвећ жали, тај нек сахрани
Најмилије покојниково све!
Ако је дакле мила жалост та
Покојном сину мом, сахрани је,
Ако му није мила, — не треба!

Ђорђе.

Твоја му дакле жалост не треба!
Ил' ако треба, сахрањена је? —
Да зна синовља душа блажена,
Како је отац прежалити зна!

Дужде.

Да зна синовља душа блажена,
Да она смета добру нашему,
Спасењу можда целе државе:
Блаженство би јој рајско омрзло!
Па ако не ћеш да те омрзнем,
Претрпи се, па ћути, сад, ни реч! —
Опрости, пришко, прости, Иване,
Што сам се с овим заговорио!
Заслепила га братске смрти ноћ,
Па сестре своје данак не види,
Што сестре своје, ал' и свију нас.

Иво.

Занаго не ћеш, пријатељу мој,
Занаго не ћеш сина прежалит',
Да угодиш родбини новијој.
Шест хиљада јунага подић' ћу
Под оружјем, под сјајном опремом,
Нек пришти мојој славу освоје;
А на тај бојни калпак повосит
Приковаћу небојшу челенку,
Јер војводу ћу дати чети тој
Баш сина мога, мога Максима.

Дужде.

Немој, пријане, немој Иване,
Да оштетимо мио живот тај:
Имамо и ми мудрих војвода!

Иво.

Мудрост је млада још у Максима,
Проницава му наусница тек,
Е'о чаурица младог пролећа,
Из које ће се сад тек извити
Шаренкаст лептир века славнијег.
Мудрост му, рекох, није зрела још,
У вас је ваљда која зрелија;
Ал' јунак ти је, пријатељу мој,
Па прегалац је, пријатељу мој,
Па крasan ти је пријатељу мој!
Ма кунем ви се ев' на ови мач,
На свој се кунем мач, да не има,
Јунака лепшег ваша Латинска;
Па ако и ви не речете то,
Да Бог да ми се на мом палoшу
Преврнула у рђу клетва та,
Да огрезне у њојзи британ мач,
И никад више да га не дигнем
На клевету у своју обрану!

Дужде.

Не куни мача, драги пријане,
Не куни га скоро ће требати,
Да требимо са душе душмана!
Ал' хајде сад, да душу потерениш,
На душак смо још дужни чашици,
Чека нас већ: приони пријане!

Иво.

Ал' прије морам развидити још,
Да л' душе с копна ветар угодан,
Да л' душе с копна, да ми не копну
Јунаца српски чекајући ме.
Нареди л' Дужде за ме галију?

Дужде.

Наредићу већ ја, наредићу,
Ил' оди са мном заједно ћемо;
А ти, међу тим, ђорђе, приправи
За просиоца вредан опроштај.

(Дужде и Иво оду.)

Ђорђе (сам.)

Да приправим? Шта! Ја да приправим?
Заповедим за њега доручак?
И моја уста да га угосте?
Не, никада! Ја мрзим сав му род!
И ону ноћ, кад Марка убише,
Црногорца су једног спазили,
Де прође овуда на гондоли,
Баш испод отвореног прозора,
С ког конопне висаху лествице,
Убицу досад нико не зна још,
Зар није можда тај Црногорац
Убица марков, крвнић брата мог?

Ох, да га знам! — Па ја да приправим
За Црногорца сјајан опроштај?
Ох, приправио би му опроштај,
Да г' опрости живота за навек!
Ал' Бож' опрости, ко је овај бес?
Филета зар? Па го у руци нож!
Па витла њим, е'о да би севла ког!

(Филета улази голим ножем машући по зраку.)

Добро јутро, Филето, како је?

Филета.

Још живи омраза, ал' доћи ће,
Што љубав не ће, мржња моћи ће!

Ђорђе.

Добро јутро, је с' чула, делијо!

Филета.

Ко мени назива добро јутро,
Је л' добар јунак то?

Ђорђе.

Добро сам јутро теби назвао,
Ал' мислим, да сам јунак бољи ја,
Нег' што бих желео сав да ти је век!

Филета.

Јунака горег онда не има,
Јер горег века, нег' што је мој,
Од како Марка неста, не има!

Ђорђе.

Та шњим баш оде по јунаштва мог!

Филета.

Ал' три нек дођу, помислиш ли на њ!
Јеси ли јунак, Дуждевићу ти?

Ђорђе.

Па ако сам?

Филета.

Убицу маркова
Не познајеш?

Ђорђе.

Не познајем! А ти?

Филета.

Ал' ја га познајем!

Ђорђе.

Па реци га,

Говори, селе, збори, ко је, ко?

Филета.

Хајд' за мном само, за мном јуначе,
Приоведићу страшну приповест,
Ал' вади мач, јуначе, вади мач!
Хајд' са мном, чувај да нас не чују,

Јер ако падне само једна кап
 Од приповести моје отрова,
 Нек падне кап у море Јадранско,
 Зажегло би се море дебело,
 Стеновито би гризло корито,
 Зањо би се темељ Млецима!
 Већ вади мач, јуначе, вади мач!
 Приповедићу страшну приповест!

(Оду испод руке, она у једној руци нож а он у дру-
 гој мач.)

ПОЈАВА ЧЕТВРТА.

Дужде за њим Дуждевић.

Дужде.

Окани ме се, ветрењаче мој,
 Док пустим ветром, што говориш,
 Не распириш у мени срдитост,
 Не подстагнеш у старој клади жар!
 Не збори ветар, не говори дим
 На дому моме, млади димњаче!
 У срцу твоме, на том огњишту
 Распалио си огањ сувише,
 А огањ тај још већма поджиже
 Из главе празне ветар несмислен;
 Тим ветром си одув'о Ивана,
 Распирио му чила једрица,
 А том жестином, наглом, прераном
 На челу си му сабрио суви гњев!

Ћорђе.

Ал' послушај ме, родитељу мој!
 Отвори уво гласу ветра мог,
 И срца мога искри искреној, —
 Филета ми се клепа да је он!

Дужде.

Филета ти се клепа, велиш ти!
 И та ми се већ пење на душу,
 К'о подла мачка на запуштен кров!
 Филета ти се клепа, велиш ти?
 Кад жене куну, враг благосиља!
 Филета од кад клети научи,
 Са дома мога клетва не слази!

Ћорђе.

И ја се сећам да га опазих,
 У месечини испод прозора.

Дужде.

И ти се сећаш месечине, је л'?
 И твоја памет месечина је,
 Филета месечина, месечина ти,
 Та сви сте бледи месечари ви!

Ћорђе.

У месечини беше, истина,
 Ал' истина је видна та к'о дан.

Дужде.

Ма ћути тамо, месечаре млад!
 Шта мислиш ти са месечарством тим?
 Од месечине сакуј мачеве,
 Од звезда танад, од месеца штит,
 И наћи војску за то буд' за што,
 На после збори, суди, видиши,
 Освети брата, на коме год знаш,
 Ал' сад — —

Ћорђе.

Ал' и сад, бабо, за што, за Бога!

Мољакат' помоћ непоуздану
 Од родитеља свога душмана?
 И душману још дават' своју крв?

Дужде.

Ако му не дам ову једну кап,
 Положаће је Немац можда сву!
 Што руком немаш, немо'ш пребити,
 Што прво можеш употребити,
 После беш лакше да га истребиш,
 Ил' душман био, ил' силнији друг.

Ћорђе.

Ал' то је душман то нам није друг!

Дужде.

Бре не дижи ми бруку, деране!
 Је л' твоја свака реч Црногорац?
 Ил' уста твоја Црна Гора зар,
 Кад мислиш, да ћу шћима одбити,
 Са седе главе напаст немачку?
 Хајд', хајд', док нисам запушио ја (претећи.)
 Црногорцима твојим излазак!

Ћорђе.

У власти ти је, Дужде, бабо мој,
 Ал' ја се овде теби закљичем,
 Кад Црногорци дођу у Млетке
 И не крати им нико излазак,
 Нек овај овде моју клетву зна,

(Метне бесно руку на мач.)

Закратићу га једноме бар ја!

Дужде.

Ал' ја ти рекох, слепче завојит!
 Ако се магне међу вама ко,
 Ил' ти, ил' она ускорђипача,
 Филета твоја, бациви вас све
 Под тешке стреје врелог олова,

(Наставиће се.)

Куд издајнике баца држава,
 Да им испече сунце мозак жив!
 Па и ја сам да скочим у море;
 Од моје косе с главе старачке
 Оседеле на јаду, на муци,
 Нек мрежу плету морски пауци!
 Ох, тако ми је глава слаба већ,
 Да једва носи мало косе то,
 А ти над њоме збираш облаке,
 Па из облака синаш тешки град,
 Претешки град срамоте претешке!
 Тај град га бије, као стари раст,
 Да збрише с њега листак последњи,
 И њега самог у гроб сабије! —

Не могу даље, ослабио сам,
 Изнемог'о сам већ, помози ми,
 Поведи ме, молим те, — посрћем!

Ђорђе.

(узевши га испод руке.)

Умири се, драги бабајко,
 Не жести ми се, слушаћу те ја!

(Публици излазећи с оцем.)

Ал' кад већ не смем вука убити —
 Док облази мој станак скровити,
 Кад поће онда ћу га ловити! (Оду.)

(Наставиће се.)

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

Из Винковаца је дошла српска народна позоришна дружина у Руму и ту је почела представљати 7 августа о. г. Од тога дана па до 3 септембра давано 15 представа у Руму и две представе у војничком околу под Иригом, у арени, која је за ту цел веома zgodно удешена била. Те две представе живо су те подсећале на арене из грчкога и римскога доба: та на сваку од тих представа слегло се било које војника које осталога света до 5000 душа, а и време је послужило да већ није могло лепше бити. У околу су приказивана сва два комада, и то 24 септембра: „Стари бака и његов син хусар,“ а 26 септембра: „Граничари.“ Обе те представе испале су тако дивно, да никако ниси могао ни помислити, да се то на твоје очи заиста и не збива. Сваки је од наших глумаца и глумица осветлао себи образ тога вечера. Много се може само кад се својски хоће! Те две представе стекли су нашем позоришту лена имена и гласа у странаго света, који се из различитих крајева био стекао, да гледа војничку маневру. По тим представама могао је тај стран свет видети, дали смо ми „културфехиг.“ Пре поласка позоришне дружине приређена је још 3 септембра „беседа“ у корист српском

народном позоришту. Да није непрекидна киша сметала представама, много би боље прошло наше позориште у Руму него што је. У Руму је постигло наше позориште још и нов удар: наша позоришна дружина изгубила је Косту Хаџића, једног од најстаријих и најчеститијих својих чланова.

Из Руме је отишло наше позориште у Митровицу, и ту се бавило од 4. септембра до 3. октобра. За то време давано је 19 представа и приређена је уз суделовање митровачке певачке дружине „беседа“ у корист српском народном позоришту. И ако је лоша година, то су митровчани и опет чинили што су год могли, да наше позориште прође што мањом штетом. У Митровици је изгубило наше позориште једну добру глумицу, Катицу Савићеву, која се удала за г. Лазу Ђорђевића-Милисаву поцерског. К. Савићева у последње доба јако је напредовала у представљачкој уметности и као приказивачица особито трагичних љубавница дошла је била већ до тог ступња, да би још за кратко време могла доћи у ред наших првих глумица. Велика штета по наше позориште што изгуби ту своју питомицу баш онда, кад му је могла од највеће користи бити!

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

I.
П Р И Х О Д

од позоришних представа у Винковцима у месецу јулу 1872.

1. Претплата на 12 позоришних представа износи . . . 664 ф. — н.
2. Мимо претплате пало на каси . . . . . 482 „ 60 „
3. Шест представа ван претплате донели су . . . . . 793 „ — „
4. „Беседа“ приређена уз суделовање певачке дружине „Слоге“ донела . . . . . 208 „ 30 „

Свега 2147 ф. 90 н.

Мита Јанковић, с. р.,
одборник.

Сава Трифковић, с. р.,
месни благајник.

Никола Зорић, с. р.,
рачунар српског нар. позоришта.

II.
П Р И Х О Д

од позоришних представа у Руми од 3. августа до 3 септембра 1872.

1. Претплата на 12 позоришних представа . . . . . 585 ф. — н.
2. Мимо претплате пало на каси . . . . . 676 „ 90 „
3. Три представе ван претплате донели су . . . . . 374 „ — „
4. Две представе у војничком околу под Иригом донели су 341 „ — „
5. Беседа приређена уз суделовање румске певачке дружине . . . . . 208 „ 50 „

Свега 2185 ф. 40 н.

Никола Зорић, с. р., ... Јоца Богдановић, с. р.,
рачунар срп. нар. позоришта. . . . . месни благајник.

Д И Ш Т И Њ И.

ПОЗОРИШТЕ.

(Народно позориште у Београду.) У славу ступања на престо кнеза Милана Обреновића IV. давана је у народном позоришту у Београду 10. августа „Маркова сабља“, алегорија у два дела, коју је написао Јован Ђорђевић. „Млада Србадија“ нише о тој представи између осталог и ово: „Слике су у овој алегорији добро изабране и позорница их је наша тако криво извела, да ниједне не може гледалац оставити без узбуђења Нарочито је то у првом делу, где се појављује Ђурађ Бранковић са својим слепим синовима и потурченом Маром својом, где се даље појављује турчење босанских великана, па калуђерско одвлачење народа у туђу земљу и најпосле борба Пригороца с Турцима. И стихови, који се говоре поред ових слика, много су лакши и округлији, него што би се очекивати могло од онога, који је још пре 25 година о клин обесио своју лиру.“

(Народно позориште у Загребу) отворило се 1. октобра о. г. и том је приликом даван „Максим Црнојевић“, трагедија у 5 чинова, од дра Лазе Костића. О тој представи нише „Виџас“ овако: „Максим Црнојевић глумио се у нас први пут. Пријатељима песниковим, који сада у мађарској тамници

чани, било би веома драго, да су му могли одсалати братински поздрав и глас душевнога славља. Али глумачка се вештина код те прве јесенашње представе показала слаба. Вели се, да је било и седам покуса за ту трагедију, али ко је гледао задњи, генерални покус, не могаше се добру надати. Да се још свеудиљ на брзу руку ради, даје слутити сама цедуља прве представе: у њој је испуштена једна особа, мајка максимова, Јевросима, и пњом глумица јој гђца Бајзова...

И тако се заборавило на много којешта, или није било времена да се учини све, чим би се трагедији приправио што сигурнији успех. Иначе иде све глумице (Бајзову, Перисову и Ружићку — Строцијеву) свака хвала: у овој трагедији много су биле вредније од мушкараца у обће. Њихов вањски лик, логично наглашивање, кретња, ако и не свагде уметничка али бар пристојна, глас, који се бар даде слушати, ако гдегод и није савршено удешен према ситуацији: све то могаше гледаоцу дати отпочинка од оне муке, коју му задаваху толики или неразумљиви, или мукли, или хрпави, или вршнући гласови. Г. Брани очевидно се трудио и као редитељ и као глумац максимов: али није ни у чем посве успео. За петнаест дана већња није ни могао увештити јасном говору људе, који му

се кроз 12 година нису научили, а сам као глумач није успешно разделио силу и дохват гласа свога, те га издаје глас, кад му га највише треба. по што се развикао где не треба. . .

По тој првој представи јесенашње глуме судили бисмо, да су неке промене у особљу глумачк и нужне. . . А г.г. глумице и глумци нека узму на ум, да својим говором те игром могу хрваштину милом и немилом учинити. Народ и народна судбина биће им судија.“

(Народно позориште у Загребу.) При свршетку октобра месеца о. г. приказиван је у Загребу први пут „Школски надзорник“. О тој представи пишу „Н. Н.“ ово: „У последње две представе пружила нам је позоришна управа прилику, да се уознамо с новим говоритим хумористом г. К. Трифковићем. Његов изворни комад „Школски надзорник“ очекивасмо живахном жељом, јер нам из рецензија новосадских листова беше довољно познато, да је „Школски надзорник“ често и на задовољство обћинства приказиван био. Школски је надзорник изврстан плод народнога духа, те га скроз провејава онај народни хумор, који ретко кад налазимо у страних писаца. Не тражи Трифковић наслона на локалним манама, нити засиже у политички хаос да сарказмом, софистиком, или сатиром изазове одобравање обћинства, него наравно, весело срце говори из његова умотвора, а ово произвађа у слушаоцу леп весело утисак.“

(Народно позориште у Загребу.) 29. октобра о. г. приказивани су у народном позоришту у Загребу ови комади нашег Трифковића: „Школски надзорник“, „Честитам,“ и „Француско-пруски рат.“ Сва та три комада допала су се. Особито се хвали, да су карактери у свима споменутих шаљивим играма вешто нацртани. Ти би се комади још боље били допали, да су приказивани у оригиналној форми а да нису „локализовани.“

КЊИЖЕВНОСТ.

(Ђулићи увеоци.) Наш Змај-Јован Јовановић наушно је да изда нову збирку својих песама под именом „Ђулићи увеоци“. Вредно је чути песника, како оглашује те нове песме своје: „Ако птице немају више права од човека, онда и човек сме пустити гласе срца свога и у глухо и у најглушје доба. Елегиски гласи ови — можда последњи — песама мојих не ће узнемирити уснаваних осећања оних, који су се негда од моде за песмом јагмили. Једна свешчица песама, што се напише и прочита, не ће ваљда бити на уштрб радној и привредној снази људства толико, да обрати на се секиру младих апостола жељене хладне, прозаичне будућности. Али ја тврдо верујем у вечитост тањих чуства, у права среће и туге, љубави и мржње, у узвишеност и

необоривост одушевљења за све, што је добро и лепо, боље и лепше, у бесмрће чисте девице појезије, која пролази чиста и кроз дивље, тврде народе, и кроз преизображене разблудне мекушице, која ће преживити све теорије, струје, правце и кривце друштвенога живота, а остати увек цвет и медлем духа и срца човекова; тако исто тврдо верујем, да још има Срба и Српкиња, жедних нежнија напоја, који ће радо дочекати ове најновије гласе старог познаника свог, који се усуђује запевати у глухо доба, кад други, бољи гласи, не ће или не смеју.“

Оволико песник, а издавалац јавља, да ће у овој свезици бити шездесет мањих већих песама. Књига ће бити на лепој артији штампана у формату „Ђулића“. Цена је 50 н. која се напред шаље, а наруџбине без претплате не ће се уважити, нити ће се штампати више егземплара, него само толико, колико претплатника буде.

Има ли гдегод на свету Српкиње или Србина, којима живо срце куца за све, што је лепо, племенито, истинито, а за своје мари, а да не похитају одазвати се позиву, који је могао понићи само из душе правога песника!

Историја света, стара, средња и нова, написао Д. Иловајски а превео Д. Дукић. Прегледала и одобрила школска комисија. Средња 8-ина, стр. 590. Цена 8 гр. (80 новч.)

У Загребу је изашло „Zlatarovo zlato,“ роман из прошлости загребачке, од А. Шеное. Цена 80 нов.

Ишао је XX-та књига: „Rada“ јужно-словенске академије. Стр. 237, стоји 1½ ф. Ово је садржај те књиге; 1. Орографска разредба јужно-хрватске височане, од дра П. Матковића. — 2. Поларна зора као уџеник земаљске мушине, од М. Секулића. — 3. Бројница или других десет глаголских зрна, од Фр. Курелца. — 4. Влашке ријечи у језику нашем, од Фр. Курелца. — 5. Старији облици самоставни, од Фр. Курелца. — 6. Прилог за историју акцента српскога или хрватскога, од дра Ђ. Даничића. — 7. Изводи из записника.

* Ишао је: „Српски Летопис“ за годину 1872. Књига 114. Издаје Српска Матица. Уредник Јован Бошковић. У Новом Саду. У српској народној задружној штампарији 1872. На вел. 8-ни, 2. л., 227 стр. 2. л. Стоји 80 н. а. вр. — Преглед: I. Народна медицина у Срба, од дра Владана Ђорђевића. — II. О уставу и установама у Србији, од дра Светозара Милетића. — III. Извештај народних посланика за преображенски сабор 1872. својим поштованим бирачима. — IV. На „судбине кирилских писмена у аустријској држави,“ од Јована Живановића. — V. Кратак историјски преглед слова ђ и ћ, од Ј. Живановића. — VI. Српске народне приповетке. Из збирке Ђ. Рајковића. — VII. Српски народни сабор 1769. у Карловцима, саопштио Ђ. Рајковић. —

VIII. Тодор Павловић и његов положај у животу нашега народа, од дра Ј. Суботића. — IX. Критика на дра Јов. Шера „Општу историју књижевности“, превео Стојан Новаковић, од Ј. Живановића. — X. Изводи из завештаја тројнице оснивача стишенија за Јаке Србе (Н. Димитријевића, П. Костића и Т. Романовића. XI. Додатак: 1. Распис награда из фонда Ј. Наке В. Сент-Миклушког. — 2. Именик чланова управе Српске Матице за годину 1872. и 1873. — 3. Издања Српске Матице (са ценама).

* Изашла је књига: „Емило деветнаестог века“ француски од Алфонза Ескироса српски од М. Ђ. Милићевића, редовног члана српског ученог друштва, правог члана друштва руске словесности у Москви, уредника „Школе.“ (Прештампано из „Школе.“) у Београду у државној штампарији 1872. На вел. 8-ни, 2. л., VI., 2. л., 217 стр. Стоји?

* У Загребу су изашли „Stari pisci hrvatski.“ Књига IV. Песме Мавра Ветранића Чавчића, скупиле др. В. Јагић, др. П. А. Казначић и др. Ђ. Даничић, на свет издала југо-словенска академија знаности и уметности. Део II. XI., 490 стр. Стоји 2 фр. 50 н. На основу овога критичког академичког издања може се сада оценити песничтво М. Ветранића, па из оваких појединих оцена може се после саставити свеколика оцена старијег хрватског песничтва.

* Учено друштво српско у Београду одлучило је набавити снимке српских умотвора из средњег века. Један део тих умотвора описао је Ф. Каниц у свом делу „Serbiens bizantinische Monumente.“ Почетак ове збирке изложен је сада у Москви у тамошњем музеју, а у одељењу за хришћанске старине. Ова је збирка била послана за политехничку изложбу. Као што јављају „Московске вједомости“ у тој су збирци нарцти, што представљају грађевине и друге знаменитости манастира благовештенског, па онда манастира у Вратевшници, манастира у Драчи и манастира у Жичи.

* Одбору за издавање песама Петра Прерадовића у Загребу стигле су из Беча још две драме и одломци неких других песама. Обе су драме у рукопису потпуне, и то: „Краљевић Марко“, у два раздела: разговор и договор, слутња и испуњење. — и „Владимир и Косара“ у четири чина. Међу одломцима има почетак епоса: „Пустињак“. Тај се епос збива у Далмацији, на посе у некадашњој јој престоници Београду.

Н Е К Р О Л О Г.

(† Коста Хаџић.) Још се није залечила рана коју је грозна судбина задала српском народном позоришту кад му је оно лане одузела Пају Маринковића, једног од најваљанијих и најизвршнијих чланова му, а већ га ево задеси нова, зла коб,

која покоси у најбољој мушкој снази живота Косту Хаџића, честитог члана српске народне позоришне друштине у Руми 22. августа о. г.

Коста Хаџић родио се у српском Чанаду г. 1823. Од своје ране младости имао је велику вољу и наклоност позоришту. Та воља, и жеља да послужи народу своме, нагони га, да оснује са још неколико младих родољубаца из Чанада позоришну друштину, која је после под управом Јована Кнежевића обилазила српске крајеве све дотле, док се није г. 1861 претопила у српску народну позоришну друштину. Покојник је и од тога доба провео цело време свога живота у српској народној позоришној дружини, а није се обзирао ни најмање на различите позиве, што их је добијао више пута а са више страна. Као представљач мањих карактерних и комичних улога стекао је себа лепа гласа у позоришном свету, а колико је ваљао међу браћом својом као човек од добра срца и лепа српска поштења сведочи најбоље то, што су га свуда по целој српству обично само „бабом“ звали. Након себе оставио је ојајену удовицу, с којом је 24 године срећно проживео, и две неудољене сиротице, Ленку и Босиљку, које су већ као чланови народне позоришне друштине леп напредак показали у позоришној уметности. При опелу, на које се слегло по Руми, певала је позоришна дружина, а у спомен покојнику говорио је А. Хаџић, управитељ народног позоришта, згодну беседу, која је јако дирнула све слушаоце. Нека је покојнику лака земља и вечити спомен међу нама!

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС.

У трговини Стеве Ратковића у Новоме Саду, у главној књижарници српској у Београду, у књижари браће Јовановића у Панчеву и у академијској књижарници у Загребу — може се добити:

ЗБОРНИК ПОЗОРИШНИХ ДЕЛА.

ИЗДАЊЕ УПРАВЕ СРПског НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА у Новоме Саду.

- Од тога зборника изашли су до сад ови комади:
- I. Демон, повест и алегорија у три раздела, од дра Милана Јовановића. Цена 30 новчића.
  - II. Школски надзорник, шаљива игра у једном чину, од Косте Трифковића. Цена 20 новчића.
  - III. Шаран, шаљива игра у једном чину, од дра Јована Јовановића („Злаја“). Цена 20 новчића.
  - IV. Честитам, шала у једном чину, од К. Трифковића, и Француско-пруски рат, шаљива игра у једном чину, од истога. Цена 30 новчића.
  - V. Крајева сеја, драма у четири чина, од дра Милана Јовановића. Цена 50 новчића.

Издаје управа српског народног позоришта.